No. 1828 Zaterdag 11 Januari 1919. 36ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4. Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Mannen, die hun tijd begrijpen.

De meest diepe indruk, dien wij afzonderen uit al hetgeen Holland ons de laatste maanden heeft te denken gegeven, betrekt zich wel, naast het behoud van Koningin en troon, op de houding van ons christelijk Ministerie. De regeering werd aanvaard, steunend op een geringe meerderheid; de helft der Kamer bestaande uit beproefde getrouwen en enkele mannen van christelijken huize, op wie men kan rekenen, wanneer diepgaande verschillen de godsdienstige kwesties naar boven brengen.

Vóór zijn bestaan reeds gedoodverfd als een groep niet-krachtige bewindvoerders, „mannen van den tweeden rang," werd het Ministerie geboren onder een minder voorspoedig gesternte. Zwaar drukte de mobilisatielast op de schouders van het volk in al zijn lagen, de levensmiddelennood steeg hoog en liet niet na een terugslag uit te oefenen op de algemeene stemming: Scheepvaartverlamming en handelsstilstand, zakenverwarring en bedrijfsvernietiging, een donkere internationale toestand, 't moest alles een geest van ontevredenheid en ontstemming in de hand werken, die zich aan het Bestuur zou wreken.

Onder deze omstandigheden namen de nieuwe Ministers den ontredderden en faillieten boedel over van hun voorgangers. Onder de lange debetlijst prijkte hun naam, de blanke creditzijde lag gereed om te worden ingevuld. Weinig aanlokkelijk was de reuzentaak, die hier moest worden volbracht. Doch de mannen van kloeke durf en van stoere werkkracht, door den veel gesmaden Roomschen premier te zamen gebracht, bleken te zijn mannen, berekend voor den grootschen arbeid, die in deze dagen van landsregeerders wordt gevergd.

Maar wat hen vooral heeft gesteund in hun opzet, wat hun streven opvoerde tot een – haast gewaagde – hoogte, wat frissche stuwkracht schonk tot het nemen van ingrijpende maatregelen en krasse beslissingen, was hun christelijke, godsdienstige belijdenis, door een onwankelbaar Godsvertrouwen onderschraagd.

Christelijk Nederland had mannen noodig van eigen diepe kleur en degelijk gehalte, van bezonken kennis en onvermoeide werklust; mannen, wier kunnen zich niet opsloot in bureaucratische bedrevenheid en ambtelijk geschikt zijn, doch wier ruime blik de sociale nooden van het volk, van middenstander zoowel als van arbeider in den gezichtskring kon betrekken, wier hart warm en weldadig klopte in heilige zucht tot noodleniging.

Reeds zooveel jaren belemmerde een zware slagboom den weg naar volledige ontwikkeling en alzijdigen uitbloei der krachten, die scholen in de jeugdige christelijke gelederen. De voorname opvoedingsfactor, het godsdienstig onderwijs, werd in druk en knel gehouden, ontzettende geldelijke offers gevraagd van christelijke ouders ten bate van de onschuldige kinderziel, zoodat een niet aan te vullen bres geschoten werd in de zuinig afgezonderde spaarpenningen, waarmede ook de school zonder godsdienst moest worden gesteund.

De sociale wetten, door den rusteloozen, in volle wapenrusting gestorven Talma ontvouwd en afgewerkt, wetten, die den arbeider, door terenden ouderdom uitgeput of in rijpe levenskracht aangegrepen en geschokt, voor de restende jaren zijn dagelijksch brood verzekerden, bleven onder het liberale regiem zonder beslag. De grootste, meest omvangrijkste sociale weldaad mocht door christelijke handen niet aan de arbeiders van Nederland worden uitgereikt. Hoe nauw Staatsblad en practische uitvoering ook aan elkander grenzen, juist op het contactpunt werd een „halt" toegeroepen en de verwezenlijking beleid. De zedelijk verheffende gedachte voor den werkman, dat hij het zelf bespaarde en uitgezette kapitaal, de vrucht van eigen noesten vlijt, in wekelijksche rente terug ontvangt en niet naar bedeelende aalmoezen de hand behoeft uit te strekken, ontging in haar opvoedende waarde aan de opvolgers van het vorige christelijke Kabinet. In stramme berusting lagen èn onderwijsgelijkstelling, in geduld gestaald, èn sociale hervorming, op christelijken bodem opgetrokken, uit te zien naar de dagen, dat in een frisch aanwaaiende atmosfeer degelijke mannen den gesponnen draad weer zouden opnemen tot geleidelijke afwerking.

Het ministerie-Ruys, na den langen nacht vol onzekerheid verschijnend, diende zich aan met een fonkelnieuw werkprogram, blakend van hervormingsliefde en uitspattend den zuiveren onvermengden democratischen geest. Deze mannen, die rondzagen in de wereld rondom hen, die den warmen stroom van meer ontwikkeld volksbewustzijn aanvoelden en den steeds krachtigeren golfslag zagen wassen, wisten hun bakens te verzetten en den onstuimigen vloed te beheerschen.

Opruiming van de versleten autocratische plunje, 'n sieraad weleer in de garderobe van een dictator; geen beslissingen meer van bovenaf alleen, opgesteld in de muffe binnenkamer van een studeervertrek, doch ruim gemeten medezeggingsschap van het bestuurde volk, wat rijp is van oordeel en sterk tot zelfbeslissing en eigen wilsbepaling. Hervormingen langs den wettelijken weg te verkrijgen, zonder oproerigen revolutiegeest of zucht naar omwenteling. Behartiging van alle volksbelangen, na ernstige aandachtwijding aan de verschillende noodtoestanden en behoeften. En dit alles op christelijken grondslag op te bouwen naast zedelijken vooruitgang en in gelijken tred met de godsdienstige ontwikkeling.

Deze mannen begrepen hun tijd, omdat zij vast stonden in hun geloof aan God, den hoogsten leider en bestuurder der volkeren, omdat zij een smeekend oog en een vertrouwvol hart ophieven tot Hem, wier vertegenwoordigers zij begrepen te zijn, van Wien zij alle geesteskracht en wilssterkte verwachtten tot werkelijk heil ook van het niet christelijk gedeelte der natie; omdat zij aan de bron van christelijk geloof den moed hebben ingedronken om een wetgeving neer te schrijven, geleid door de beginselen van strikte rechtvaardigheid en goedbegrepen naastenliefde, de fundamenten van het christelijk staatsleven.

Onder deze mannen is er één vooral, wiens schouders méér dan die der anderen de zware sociale hervormingstaak torsen. Het is Mr. Aalberse, de alom gevierde Roomsch Katholieke socioloog, wiens arbeidzaam leven de trouwe uitbeelding is geweest van de onsterflijke encycliek „Rerum Novarum", door den werkliedenpaus Leo XIII z.g. uitgevaardigd. Hij schreef aan het hoofd van zijn levenstaak de lichtende woorden, dat de sociale kwestie niet enkel een economisch karakter draagt, dat zelfs de zedelijke en godsdienstige zijde er den zwaarsten stempel op drukken. Vroomheid van leven, verheffing van het zedelijk peil, een warmer godsdienst belijden, de meer gewetensvolle beoefening der gerechtigheid wegen ontwijfelbaar hooger dan een welvarende landbouw, een bloeiende handel en nijverheid of de billijke verdeeling der algemeene lasten.

Er ging een schok van verbazing en een roep van bewondering door Nederland, toen het werkprogram der christelijke Regeering werd ontvouwd. Democratisch van de eerste letter tot aan de laatste punt, deed het veler oogen wijd openspalken om de niet vermoede plooiing naar den tijdgeest en de inschuiving der christelijke beginselen binnen het kader der thans geëischte hervormingen.

Democratie, het woord met den valschen klank, waaronder menig wanbegrip schuil gaat, de vlag die een vreemde lading dekt, werd niet verwacht van christelijke zijde. Mannen, die de draagwijdte en het elastisch aanpassingsvermogen dier beginselen niet vermoedden, die in het zich blind staren op eigen demagogische actie de geestesstroomingen onder de breede lagen der arbeiders en middenstanders niet wisten te onderkennen, sloegen de handen ineen bij deze verbijsterende ontdekking.

Het was hun ontgaan, hoe speciaal de Roomsch-Katholieke Kerk zich vrij weet te maken van een bepaalde bestuurswijze, en zich kan schikken naar de dringende eischen van den tijdgeest; hoe zij zelfs haar hart niet heeft verpand aan een vasten regeeringsvorm. Heeft Paus Leo XIII z. g. de Fransche Katholieken niet aangespoord zich neer te leggen bij het hun onsympathieke feit, het bestaan der Republiek? Gaf enkele maanden geleden Paus Benedictus in Zijn brief aan Kardinaal Gasparri niet de zuivere houding der Katholieke Kerk aan toen hij neerschreef, „dat zij, wier eenig doel de heiligmaking der menschen in alle tijden en in landen is, zich aanpast aan de verschillende regeeringsvormen en zonder eenig bezwaar de billijke territoriale en politieke veranderingen onder de volkeren aanvaardt."

Koningschap, republiek, democratie, 't valt alles onder den horizon, waarover zich haar ruime blik uitstrekt.

De practische beleving van de Katholieke beginselen der Roomsche ministers, in harmonie met de christelijke principiepen hunner ambtgenooten hebben aan het Nederlandsche volk de oogen geopend. Het zag zijn belangen veilig onder de hoede dier vooruitstrevende mannen van hun tijd. En toen de aanhangers der revolutie, de partijmannen der negatie, in brutale machtsoverschatting de hand uitstaken naar kroon en regeeringskasteel, was het 't waardige protest van de aanstuivende menigte, die hun wandaad deed mislukken, vóór zij gerijpt was.

Het christelijk Ministerie heeft in drie maanden tijds naam gemaakt en zijn sporen verdiend. Krachtige hervormingen in het algemeen belang zijn reeds ter hand genomen, zedelijke en economische verbeteringen knagen den ouden toestand af, de leger-reorganisatie breekt met den ouden militairistischen sleur, de arbeidsafdeeling werkt met koortsachtigen haast aan den socialen opbouw.

Werkelijk, er waait een frissche wind door het land, een zuiverende atmosfeer hangt om het regeeringsgebouw. Gesteund door de welverdiende volksgunst, gehuldigd zelfs door hun tegenstanders, luiden de nieuwe Ministers een zegenrijke bestuursperiode voor moederland en koloniën in. Als gestaalde geloofsridders, sterk in een ongeschokt vertrouwen op de hulp van Boven, arbeiden zij eensgezind aan de vervulling der verheven taak, door Pius X z. g. in het gulden woord vervat:

„Alles herstellen in Christus."

VERORDENING,

houdende bepalingen ter bestrijding van besmettelijke ziekten.

III.

SLOT– EN STRAFBEPALINGEN.

Art. 42. Op de andere eilanden behalve Curaçao zijn de art. 6 tot en met 15 der Algemeene bepalingen en de art. 28, 29, 30 en 32 der Bijzondere bepalingen dezer verordening van toepassing, met dien verstande, dat de in die artikelen beschreven bemoeiingen van Overheidswege, ter zorg van de Gezaghebbers komen, handelende in overleg met den eenigen of een der ter plaatse gevestigde gouvernements-geneeskundigen, die tevens toezicht op de uitvoering van eventueele maatregelen houdt; kennisgevingen, als in de art. 13, 14, 28 en 29 bedoeld, moeten aan de Gezaghebbers geschieden.

Art. 43. De ambtenaren van den Openbaren Gezondheidsdienst zijn bevoegd, ten behoeve van een onderzoek of ter uitvoering van maatregelen in verband met de bepalingen dezer verordening, alle verblijven van wat aard of naam ook binnen te treden.

Wordt hun de toegang geweigerd, dan verschaffen zij zich die desnoods met inroeping van den sterken arm.

Curaçaosche Ditjes en Datjes.

Is me iets overkomen, wat me nog nooit is gebeurd.

Ben voor 't eerst van mijn leven geïnterneerd geweest in 'n ziekenhuis, in ons roemrucht aloud en toch zoo modern St. Elizabeth's hospitaal.

Ziek geweest?

Heelemaal niet! Voelde me lekker als kip, heb gegeten als 'n wolf, geslapen als 'n roos, gerookt als 'n schoorsteen en mijn interviewlust botgevierd met 'n élan, ik zou haast zeggen, bijna gelijk aan die van mijn vriend en collega Hyacinth Hermans, redacteur van 't up to date Dagblad „de Maasbode" in 't verre moederland.

Wat ik kerngezonde daar eigenlijk te maken had?

Komt er niet op aan, ik ben er geweest dagen lang, dat is genoeg, en heb gezien en gehoord en met immer stijgende bewondering dikwijls perplex gestaan over zooveel grootsche edele opofferende zich zelf wegcijferende liefde tot de arme lijdende menschheid.

Nooit geweten, dat 't Elizabeth's hospitaal zulk 'n reuzenbouw was.

Hoevele malen ik gedurende de eerste dagen wanhopig heb loopen dwalen gang in gang uit, trap op trap af, mag Joost weten.

Logeerde op niet-genummerde kamer boven 't rectoraat.

Had me nauwelijks opgefrischt van stoffigen rit van verre buitenpost, of klop, klop, vief zusterke met bleek zacht gelaat onder de spierwitte hulle, kwam éven informeeren of ik ook iets noodig had.

Neen, dank u goeie soeur, ik ben niet ziek, weet je dan niet wie ik ben, ken je me niet?

Nou, ik zou JAN PAUL van de Amigoe niet kennen?

Noem 't kinderachtig, maar die woorden deden me goed, streelden mijn ijdelheid, en ik prevelde zoo iets van: Wel, dat doet mij pleizier, dat jullie mijn geschrijf ook lezen.

Vroeg toen waar kamer was van 'n zekeren eersten klas patiënt.

Kom u maar mee.

De reis ging boven over, want 't regende.

En we bleven loopen. Lange gang door, hoek om, weer 'n gang. Deur open, deur dicht, weer 'n gang. Hello soeur, we hadden best 'n auto kunnen nemen.

Hé, dat is nu ook wat, we zijn er bijna. Toen nog 'n hoek en nog 'n gang, en nog 'n deur, en wij waren er.

Dat was all right, maar, o groote goden, die terugreis heelemaal alleen.

Weet op geen stukken na, waar ik toen zoo al heb rondgescharreld. Liep en bleef loopen, en kwam maar niet, waar ik wezen moest.

Draaide eindelijk forsch 'n glimmend gepoetsten koperen knop, vast overtuigd dat 't die bewuste gangdeur van daarnet was, en 'n angstig gilletje klonk me tegen. Of ik beenen maakte!

Had waarschijnlijk nu nog loopen dwalen, als 'n verwonderd me aankijkend nonnetje me niet op sleeptouw genomen had, en me eindelijk doodmoei veilig den gang binnenloodste waar mijn kamer zonder nummer was.

Uitzicht van dit frisch gezellig departement was vol afwisseling.

Beneden 'n keurig onderhouden tuintje met bloemetjes die trouw elken middag begoten worden. In 't midden 'n monumentale til er boven op 'n haantje als windwijzer — 'n doffer was, dunkt me, beter op die ijzeren pin gespietst als meer blijvend in de lijn — en alomme blanke tortelduiven kirrende in diep gorgelend geroekoe, die knusjes zitten te nebben in den klaterenden zonneschijn.

Rechts op dat lapje idylle te midden van roezig staderumoer, zoet waterbad té weinig geapprecieerd panacée voor zoo menig tropenkwaal en op den achtergrond 'n massaal „memento mori", 't lijkenhuis.

Potdicht waren de deuren van dat luguber gebouw voor dagen, maar eens op 'n middag... neen dat gezicht vergeet ik nooit.

Kwam op mijn kamer zonder nummer tegen 'n uur of 3, in 'n stemming vol onbezorgden lachenden zonnigen levenslust.

Keek door open raam, en.... o mijn God!

Nu waren de deuren wijd open. Zag politieagenten met vieze gezichten, doctoren in operatie-jassen en gummihandschoenen, zusters in linnen smetloos blank, Alberto de factotum van 't hospitaal ook al in witten jas druk doende gebogen over iets, en daar in 't midden op 'n tafel 't afzichtelijk opgezwollen lijk van 'n arme zwarte drenkelinge met bloedig gelichten schedel.

Prevelde 'n hartelijk „De Profundis" voor die arme onbekende, en ben er door geheel den middag van streek geweest, kinderachtig, hé, voor zoo'n pootigen zesvoeter!

En toen mijn vriend van die gang heel ver weg, die beter de weg wist dan ik in dat labyrinth, bij mij kwam oploopen, en ik waarschuwend riep: Jô, kijk niet uit dat raam, en hij 't toch deed, toen heeft ie tot straf van z'n nieuwsgierigheid geheel den nacht niet geslapen.

Ben blij, dat ik de poorten niet meer geopend heb gezien van dat rouw- en doodswahuis.

Neen, dan was uitzicht op hoofdentree van 't hospitaal, heel wat meer blij afwisselend.

Dat was me 'n aan en weggerij van rijtuigen en auto's, 'n gaan en komen van menschen zonder tal, van 's morgens vroeg tot 's avonds laat.

Had al spoedig in de gaten, dat 't portierstersbaantje aan die groote glaze deur met, unicum op Curaçao, ijzeren voeterschraper, om den drommel geen sinécure is.

En beneden in dat mooie duiventuintje was ook al 'n poortje met 'n bel, en voortdurend tingelingden daar arme drommels, die speculeerden op de vrijgevigheid van mijn goeien onderbuur en nooit gingen ze heen met leege handen.

En dan zag ik, gehuld in tabaksen-gasoline geuren uit mijn uitkijktoren, hoe chauffeurs van wachtende doctorauto's met wijd openge-

Is de plaats tevens eene woning of alleen door eene woning toegankelijk, dan treden zij deze tegen den wil van den bewoner niet binnen dan op een bijzonderen schriftelijken last van het Hoofd van politie en in het bijzijn van den Kantonrechter of een Hulp-Officier.

Van dit binnentreden en van de redenen die daartoe geleid hebben, wordt door hen proces-verbaal opgemaakt, dat binnen tweemaal 24 uur aan den daarbij betrokkene in afschrift wordt medegedeeld.

Art. 44. Met de handhaving dezer verordening en met het toezicht op hare naleving zijn, behoudens het voorschrift van art. 41 der Bijzondere bepalingen, de ambtenaren van den Openbaren Gezondheidsdienst en de ambtenaren bedoeld in art 8 Wetboek van Strafvorde ring, belast.

Art. 45. Behoudens het voorschrift van art. 40 der Bijzondere bepalingen, treedt deze verordening op een door den Gouverneur vast te stellen tijdstip in werking.

Art. 46. De kosten van de uitvoering der maatregelen in deze verordening bedoeld, komen, behoudens het bepaalde in het tweede lid van art. 8, voor rekening van het Gouvernement.

Art. 47. Met hechtenis van ten hoogste drie dagen of geldboete van ten hoogste f 25 wordt gestraft overtreding van de art. 9, 10, 11, 12, 1ste lid, 13, 14, 17, 18, 19, 20, 21, 28 en 29.

Art. 48. Met hechtenis van ten hoogste eene maand of geldboete van ten hoogste f 100. wordt, voor zoover het Wetboek van Strafrecht er niet in voorziet, gestraft:

1o. verzet tegen de uitvoering van maatregelen voorgeschreven krachtens art. 5, 1ste, 4de, 5de en 6de lid, art. 6, 1ste lid, 7, 1ste lid, 8, 1ste lid, 18, 3de lid, 22, 3de lid en art. 32;

2o. het wegnemen, verplaatsen, onleesbaar of onzichtbaar maken van het kenmerk in art. 15 vermeld.

Art. 49. Met hechtenis van ten hoogste 45 dagen of geldboete van ten hoogste f 75.— wordt gestraft:

1o. overtreding van art. 33, 34, 36 en 38;

2o. het zich onttrekken aan het geneeskundig onderzoek of de geneeskundige behandeling, benevens het verlaten van de inrichting, een en ander in art. 37, 2de lid bedoeld;

3o. de weigering van toelating, onder de omstandigheden vermeld in het tweede gedeelte van het tweede lid van art. 43, onverminderd zwaardere straffen in geval van daden van geweld of wederspannigheid.

Art. 50. De bij deze verordening strafbaar gestelde feiten worden beschouwd als overtredingen.

Art. 51. Bij de inwerking treding dezer verordening vervallen: de verordening van 28 Februari 1888 (P. B. 1888 No. 2), tot voorziening tegen besmettelijke ziekten in de kolonie Curaçao, zooals gewijzigd bij de verordening van 29 Maart 1901 (P. B. 1901 No. 6);

de verordening van den 23en Juli 1902 (P. B. 1902 No. 28) betreffende de gestichten voor melaatschen in de kolonie Curaçao, zooals aangevuld bij de verordening van 27 Juni 1912 (P. B. 1912 No. 38);

de verordening van den 7en April 1906 (P. B. 1907 No. 2), houdende bijzondere voorschriften tot voorkoming en beteugeling van gele koorts;

de verordening van den 25en November 1901 (P. B. 1902 No. 34), houdende bijzondere voorschriften tot voorkoming en beteugeling van pest, zooals gewijzigd bij de verordening van 23 Januari 1903 (P. B. 1903 No. 9) en die van 28 Juni 1909 (P. B. 1909 No. 32);

en verder alle bepalingen inzake bestrijding van besmettelijke ziekten in de kolonie Curaçao, uitgezonderd de Quarantaine-verordening (P. B. 1917 No. 42).

Nederland.

Al liggen de gebeurtenissen, die in Holland zijn voorgevallen, reeds 2 maanden achter ons, thans ontvangen wij pas de meer gedétailleerde berichten over de mislukte revolutie.

Treffend in haar eenvoud is de dankrede, die H. M. de Koningin tot haar getrouw volk heeft gericht; wij laten ze hier volgen:

„Aan mijn Volk!

Ik voel mij gedrongen, na hetgeen wij in de bange oorlogsjaren en in de laatste dagen met elkander hebben doorleefd, een woord tot U mijn Volk, te spreken.

De oorlog spoedt ten einde; onze onafhankelijkheid is bewaard. Ik breng mijnen hartelijken dank aan de mannen van leger en vloot, die onvermoeid de wacht hebben betrokken en hun krachten en tijd hebben ten offer gebracht, niet minder aan u allen, mannen en vrouwen, die met geduld en volharding de ontbering, door den krijg veroorzaakt, hebt gedragen.

De toon van dank voor ons behoud verstomde korten tijd.

Want onder den indruk van de geweldige beroeringen in de volken van Europa, is ook in Ons Vaderland de Staatsorde een oogenblik bedreigd.

Het antwoord daarop door u met overweldigende meerderheid gegeven heeft op Mij een diepen indruk gemaakt. Ik dank u daarvoor uit den grond van mijn hart.

Getrouw aan de traditie van mijne voorvaderen, heb ik nooit anders gewild dan Mijn Volk te dienen door handhaving van het recht en bevestiging zijner vrijheden, door verzekering van ieders rechtmatige aanspraken op geestelijk en stoffelijk gebied. Geroepen door uwe liefde en trouw, zie ik Mij in die roeping bevestigd.

Het grondwettig gewaarborgd recht van het Volk om langs wettigen weg, niet onder den druk van dreigement, zijn verlangens over zijn tot te doen kennen, is gehandhaafd en het parlementair overleg kan worden voortgezet.

Het is Mijn verlangen de voorgenomen hervormingen door te zetten en aan te vullen met de snelheid, die past bij den polsslag van dezen tijd.

Reactie zij uitgesloten; wij moeten vooruit. Het is Mijn begeerte, dat de nood van het volk in al zijn diepte worde gepeild, en naar de mate van de macht der Overheid door deze worde bestreden.

Het is Mijn wil om steeds in nauwe aanraking te zijn met den volksgeest en om te regeeren in overleg met de vertegenwoordiging van het geheele volk.

Ik heb verstaan, dat gij Mij daarin steunt en met liefde en vertrouwen tegemoet treedt.

Met liefde en vertrouwen aanvaard Ik dien steun.

God zegene en behoede ons dierbaar Vaderland!"

Bij al hetgeen wij de vorige maal reeds vermeld hebben over de protestactie van R. K. en Christelijke vereenigingen, voegen wij nog onderstaand stukje, wat wij volgens den inhoud uit een Amsterdamsch blad overnemen.

In alle R. K. kerken van Amsterdam had een buitengewone godsdienstoefening plaats, welke door den Hoog Eerw. Deken der hoofdstad was voorgeschreven. Onder het smeeklof, spraken de Z. E. Pastoors na den boetezang, het „Miserere" hun parochianen toe in verband met de dreigende gebeurtenissen. Zij wezen er op, dat, alhoewel zij geen politiek in de kerk wilden brengen, toch de geloovigen thans hun groote katholieke partij moesten steunen. Geen kleinmoedigheid, doch pal staan en standvastig in hun beginselen, steunend het wettig gezag en trouw blijvend aan de Regeering.

In het bijzonder werkten zij deze vier punten uit:

1o. Dat alle georganiseerden hun leiders zouden volgen in volkomen stiptheid.

2o. Mocht op staking worden aangedrongen, dan mag niemand zich in deze dagen laten overhalen, daar een staking thans een aanslag was op de gemeenschap.

3. Komt er rumoer en gisting op straat, dan blijve men thuis, daar de menigte nieuwsgierigen buiten hun bedoeling de revolutie steunen door het getal aanhangers schijnbaar te vergrooten.

4. Op fabrieken en in werkplaatsen wachte men zich niemand te provoceeren, doch gerust mag men zijn beginselen en de wettige overheid verdedigen.

Het is wel interessant telkens en telkens in normale tijden te hooren, dat Katholiek en Oranje twee onvereenigbare begrippen zijn, dat Rome internationaal is, zich losmaakt van en zich verheft boven de nationale gedachte, dat de katholieken „vaderlandsloozen" zijn, dat de Roomschen voor ons Koningshuis geen sympathie gevoelen enz. en dan ten slotte, wanneer de gelegenheid open komt voor daadwerkelijken steun en huldebetoon, te zien, dat juist de katholieken daarin voorgaan.

WAPENSTILSTAND.

Op dit oogenblik zijn, naar de laatste berichten melden, de vredesconferenciers te Parijs bijeen, wel licht reeds aan het onderhandelen. President Wilson is in de Fransche hoofdstad terug, na zijn reis naar Rome, waar hij feestelijk onthaald is. De president bracht een bezoek bij den Paus en werd in de kroonzaal ontvangen door Z. H., met Wien hij een onderhoud had van een uur. Menige quaestie zal daar zijn besproken en Wilson zal, meer dan door nota's, den vredelievenden geest van het hoofd der Katholieken hebben leeren kennen. Bij het afscheid schonk Z. H. hem een fraai bewerkt kistje, waarop de beeltenis van S Petrus voorkomt, 'n werk van den bekenden schilder Guido Reni. In de Eeuwige Stad bezocht hij verder het Pantheon der koningen, het Lyceum en de Methodistenkapel. Met grooten luister werd hij tot Romeinsch burger benoemd.

Veel heeft de president gesproken met de staatslieden over verschillende kwesties, o. a. over de Adriatische Zee, Fiume en vooral over Dalmatië, waarop de Jugo-Slaven recht beweren te hebben. Op te merken valt, dat na zijn bezoek Minister Orlando een nieuw kabinet zal samenstellen.

Te Parijs teruggekeerd, waar hij tot 12 Februari denkt te blijven om dan de Senaatszittingen in Amerika te gaan sluiten en weer terug te komen, nemen de besprekingen met Clemenceau, Pichon e. a. weer een aanvang. De Fransche Minister-president verklaarde, dat, ofschoon gedurende de conferenties niet alles koek en ei was en Frankrijk sommige van zijn eischen had laten vallen, hij toch de rede van Wilson, te Manchester gehouden, kon onderschrijven, vooral waar het den vol kerenbond betrof, die de evenwichtstheorie moest vervangen.

In Duitschland nog dezelfde verwarring. Liebknecht en Rosa Luxemburg, de anarchisten, beschikken over een grooten aanhang. Uit het paleis van den Rijkskanselier beschoten zij het gebouw van de „Vorwärts." Precies als in Holland Wijnkoop en Troelstra! Russische Bolshewiki zijn naar Berlijn overgekomen om hun Duitsche makkers te steunen. Hindenburg dreigt met getrouwe soldaten naar de hoofdstad op te rukken, terwijl de Italianen München zullen bezetten, wanneer Zuid-Duitschland door dien revolutie-bacil wordt aangetast.

Aan de Oostgrens van Germanje vechten de Polen, die een republiek uitriepen onder president Paderewski tegen de Duitschers. Posen is in hun handen en ook in Dantzig is het niet rustig. Door de overgave van Riga dreigt een Bolsjewiki-inval in Oost-Pruisen. Maar ook 100 000 Russen vechten tegen hun revolutionaire landgenooten, terwijl de Franschen onder generaal Berthelot in Roemenië op den loer liggen, voor het geval Ukranië de Bols nocht steunen.

Engeland, waar Lloyd George ook een nieuw Ministerie zal vormen, heeft thans 122 duikbooten van zijn hoofdvijand in bezit; 58 moeten er nog arriveeren, terwijl het ook de 170 in aanbouw zijnde benevens alle Zeppelins opeischt. Dit zeker tot vergoeding voor het verlies van Ierland, waar de SinnFeiners, blij met den uitslag der verkiezingen, de eerste parlementaire vergadering van de Iersche Republiek zullen houden.

De kabel bracht ons deze week twee doodstijdingen: een van Teddy Roosevelt, ex-president der Vereen. Staten, de andere van graaf von Hertling. Beiden hebben hun land gediend in oorlog en vrede en vooral voor den wereldvrede krachtig geijverd.

Dat zij rusten in vrede.

Berichten uit de Kolonie.

Inzegening School van het Heilig Hart.

Gisterenmorgen heeft Z. D. H. Mgr. M. G. Vuylsteke, na het „Veni Creator" in de Kerk der H. Familie, de nieuwe school van het Heilig Hart plechtig ingezegend en de kruisbeelden er in aangebracht. Bij deze plechtigheid assisteerden de Z. E. pastoor Dahlhaus, de Secretaris van Mgr., verschillende W.Eerw. paters, de Eerw. Frater Directeur als Bisschopp. Inspecteur van het Bijz Onderwijs, de Eerw. Mère Theodorique van Habay, eenige Eerw. Fraters en Zusters.

Moge in deze school de degelijke grondslag gelegd worden voor een braaf leven van velen.

Oratorium „De Heilige Familie."

Gelijk uit achterstaande advertentie blijkt, zal a. s. Dinsdag 14, Donderdag 16 en Zondag 19 Januari dit nieuwe Oratorium worden uitgevoerd in de groote zaal op San Matheo boven de schoollocalen.

Dinsdag 14 is het Gala-voorstelling, waar buiten de genoodigden nog plaats is voor ongeveer 150 bezoekers.

Keurige textboekjes zijn afgewerkt en voor f 0,10 te verkrijgen aan dezelfde adressen, waar ook de entrée kaartjes verkocht worden. Program-ma's in 't Hollandsch of Papiamentsch worden kosteloos afgegeven.

Uit al hetgeen wij tot nu toe gehoord hebben, belooft de uitvoering, dank aller krachtige medewerking, schitterend te zijn. Tijd, zorgen noch geld zijn gespaard door de onvermoeide organisatoren, opdat de avonden zullen aanbieden uren van kunstgenot en smaakveredeling. Muziek, zang en tableaux wisselen af en zullen de voldoening wegdragen van muziekvrienden en minnaars van uitbeeldingskunst.

Onnoodig voor een dergelijke uitvoering nog een aanbeveling te schrijven. Alleen zouden wij het verzoek willen richten tot eenieder om gedurende den zang door stilzwijgende oplettendheid de muziekvertolking zoo goed mogelijk tot haar recht te doen komen.

Welkom op Curaçao.

Maandag j. l. kwam de Z. Eerw. pater M. Lamers, pastoor van Rincon, met de „Lelia" hier aan van Bonaire, waarheen Vrijdags tevoren de Wel Eerw. p. H. Janssens vertrokken was als tijdelijk plaatsvervanger.

Woensdag arriveerde met de „Estelle" de Z. E. pastoor N. de Groen van Saba om zich na een afwezigheid van vier jaren op het eenzame eiland, enkele dagen met zijn confraters alhier te vermeien.

Wij wenschen aan beiden prettige dagen toe, opdat zij met frissche krachten weer hun arbeid kunnen hervatten.

J. H. J. Hamelberg. ✠

Donderdag werd hier het draadloos bericht via S. Kitts uit Nederland ontvangen van het overlijden te Soestdijk (Nederland) van den heer J. H. J. Hamelberg, oud-ambtenaar van Curaçao, die als voormalig onderwijzer op S. Eustatius, daarna archivaris, postdirecteur, gouvernements-secretaris en chargé d'affaires van Nederland te Caracas, de kolonie in menig opzicht aan zich heeft verplicht.

Curaçao verliest in hem een goed vriend. Niet slechts als ambtenaar heeft de Heer Hamelberg den lande jarenlang trouw en ijverig gediend, maar onverpoosd schrijver, heeft hij, begaafd met een fijnen speurzin als oudheidkundig archivaris, de Kolonie Curaçao meer en beter bekend gemaakt aan zich zelve en het Moederland.

Het oud archief dezer kolonie tijdens het bestuur der West Indische Compagnie, vroeger links en rechts verspreid, zocht hij met behulpzame vrienden weer bij elkaar, bezorgde het in het nog bestaande archiefgebouw een veilig onderkomen en bracht het in behoorlijke orde.

De aldus opgespoorde lotgevallen onzer Kolonie, vermeerderd met zijn vondsten over de W. Indische Compagnie in Den Haag heeft hij vastgelegd in een geschrift: „De Nederlanders op de W. Indische eilanden," (1909).

Grondlegger en ziel van het Geschied-Taal-Land-en Volkenkundig Genootschap, van de Curaçaosche Maatschappij tot bevordering van den Landbouw etc., medewerker van het Aardrijkskundig Genootschap te Den Haag, publicist in groote en kleine bladen en tijdschriften, heeft de Heer Hamelberg de aandacht op Curaçao weten te vestigen en voor zijn vele plannen tot verbetering van den economischen toestand der Kolonie Nederlandsch kapitaal bijeen te krijgen. De Cultuur

---

sperden mond 'n tukje pakten, of 'n onnoemelijk aantal cigaretten oppaften, of met bollende hè-wangen 'n band oppompten, hoe weldoor voed paard van Dr. Ferguson's rij tuig, onvermoeid met linkerachterpoot op bulk kriebelende vliegen tot mosterd pletten, of drenzende kinderen met kiespijndoek door resolute moeder werden voortgezeuld, of 't vuurrood melkkarretje van plantage Engelenberg met moele uitgerafelde staartezels binnenslof te, of . . . . . neen zoo is 't mooi. Eén ding bevreemdt me echter dat ze die gasthuisstraat ook niet 'n macadam-vloertje geven, dat is heusch geen overbodige weelde.

Ben op 'n avond in de feeërlek electrisch verlichte operatiekamer 'n kijkje gaan nemen.

Rillerig mooi!

Soeur Odrada de bekende gediplomeerde hoofdverpleegster leidde mij rond en je kon zien, ze was nu geheel en al in haar sfeer.

'n Hersteld patiënt ook van de partij, nog niet lang geleden hier geopereerd, keek met 'n loenschen blik naar prachttafel, waarop hij 'n soort van hari-kiri had ondergaan.

Operatietafel is brandnieuw, pas eenige maanden geleden uit America hier geland en gemonteerd, 't nieuwste snuifje op dat gebied, en beantwoordend aan de hoogste en modernste eischen. Onze cicerone was er trotsch op, en niet zuinig ook, dat zag ik dadelijk. Ook de doctoren waren over 't aanschaffen van dat rilwekkend kostbaar meubel in de wolken, ik vond 't nu ook wel mooi, maar enfin, ja dat is 't woord, „eng."

Opereeren is één, infectie voorkomen is twee, vandaar dat gesteriliseer zonder eind, dat 10 minuten lang handenwasschen met sublimaatoplossing en andere preparaten, die handschoenen van elastiek, die ta feltjes en schalen en kasten van glas en porceleinlak die schitteren als kristal, en waarin je zijen instrumenten tegenflonkeren in reflecteerenden nikkelgloed.

En nu is 't de glorie van Soeur Odrada, dat NOOIT bij operaties waarbij zij geassisteerd heeft — en die loopen in de honderden — infectie heeft plaats gehad.

Maar zulk 'n hoogst zeldzaam record kost arbeid, stage, stugge, onvermoeide arbeid, en 'n consciëntieuse opvatting van deze moeilijke, nauwlniterende taak, eigenschappen die de goede Soeur in hooge mate bezit, en waardoor geheel 't geheim van haar verbluffend succes wordt opgelost.

Nog eventjes Röntgen-installatie en steriliseermachienen bewonderd, alles even hypermodern, toen nam ik 'n dankbaar afscheid met den stillen wensch dat ik nooit met al die prachtuitvindingen maar iets in de verste verte te maken zou mogen hebben.

Er zou den volgenden morgen 'n appendicitis-operatie zijn.

Klokslag 8 stond Soeur Odrada met 2 jonge soeurs assistenten, waarvan die kleinste ook gediplomeerd, nu geheel in 't wit gehuld, gereed.

Drie doctoren in operatiejas traden binnen.

Goeie morgen, soeurs, en de handenwasscherij begon.

Klein zustertje wielde heen met ziekenwagen om patiënt te halen.

Ik zag hem aankomen.

Hij gooide 't laken van z'n bleek angstig gezicht, en keek mij aan.

Arme jongen, zei ik.

Toen gingen de deuren toe.

Nà 'n half uur ree 't wagentje weer denzelfden weg terug, nu, o zoo voorzichtig voortgeduwd.

En geheel dien nacht waakten zorgzaam 2 zusterkens vóór de kamer van dien armen geopereerden, hij kon immers iets noodig hebben nà dien verschrikkelijken dag, heusch, z'n moedertje in Holland had 'm niet beter kunnen verzorgen.

En als geheel Curaçao in ruste is, dan treden geruischloos in de nachtelijke stilte door de lange eenzame gangen van 't hospitaal twee zwijgende zwarte gedaanten. 't Zijn de soeurs die de waakbeurt hebben.

En menig rustlooze en in pijne wordt door haar geholpen en getroost, menige koortsige gelaafd, menig klam peluw verfrisschend geschud en heel wat rozenhoedjes ten hemel gezonden tot herstel van de arme zieken, die hun om Christus' wille toch zoo innig dierbaar zijn.

Maar overdag zijn die lange brandschoone mozaïkgangen om den drommel niet stil. Waar je ook beent, overal 'n traffic, zooiets als op de New Yorksche Broadway in miniatuur.

Moeder Josephine ontmoet je overal, altijd even opgeruimd, altijd even druk, altijd even bezig, schroomt heelemaal niet om zoo noodig zelf mee te helpen, mee te sjouwen, hoe daat aan te pakken, en is slechts tevree als ze anderen gelukkig maken, en veel heel veel goed kan doen.

En dan komt daar opeens om den hoek op rubberwielen 't spijzenwagentje aangerold — ik dacht eerst in mijn eenvoud dat 't 'n ijskarretje was — en langs je neushaartjes kringelen naar binnen de heerlijkste geuren van fijn gebraad en exquise onvervalschte, hollandsche varkenscôteletten, waar vooral 'n zekere pas hersteide geopereerde mijnheer zoo dol op was.

Geloof me, slechts noode weerstond ik de bekoring, om kwajongensachtig bij 't passeeren van die eetweeldeop-wielen, zoo'n lekker beetje te gappen.

„Maar, kind dan toch!" zie ik in mijn verbeelding mijn bejaarde moeder hoofdschuddend glimlachen.

En dan weer ontmoet je de grijze sympathieke rector van dit reuzenhuis, die z'n dagelijkschen omgang bij z'n zieken doet, en door 'n ieder, oud en jong, ziek en gezond, wordt hooggeacht en met eerbied en hartelijkheid wordt gegroet.

En alomme loop je heeren doctoren tegen 't lijf, die zich met 'n „bonjour" naar hun zieken haasten, zich zelven geheel geven aan hun edele moeizame taak, wederopbouw en smartleniging van de lijdende menschheid met 'n toewijding boven allen lof verheven, en toch zoo vaak aan veel ondankbaarheid bloot staan, wanneer noch medicijn noch kunde of wetenschap meer baten kunnen.

Wordt vervolgd.

Jan Paul.

San Willibrordo, 8 Januari '19.

Maatschappij Nederlandsche Antillen op St. Eustatius, evenals de Sisal-onderneming op Mount Pleasant, waarvan hij de mogelijkheid had aangetoond in zijn werk: „Een nieuwe Cultuur voor de kolonie Curaçao", heeft haar outstaan goeddeels te danken aan het rusteloos ijveren van den Heer HAMELBERG. Dit jaar nog hoopt men de eerste lading vezelstoffen van de honder den hectaren sisalbeplanting naar het buitenland te verschepen. Nog vele andere van zijn plannen wachten op uitvoering.

Na eenigen tijd nog adviseur voor W. Indië te zijn geweest aan het Ministerie van Koloniën, moest de heer HAMELBERG ontslag vragen om gezondheidsredenen.

De dood heeft hem verrast in volle werkzaamheid in het belang van het hem zoo dierbaar Curaçao.

Nog kort geleden zond hij aan ons blad, dat meermalen gewaardeerde artikelen van zijn hand mocht op nemen, een ingezonden stuk, meldend de vermoedelijke oprichting van een nieuw tijdschrift „de West", waarin hij de rubriek „Curaçao" wilde verzorgen.

Wij gedenken zijn heengaan met weemoed en bieden zijn treurende Gade en geachte familie onze oprechte deelneming aan.

Dankbetuiging.

Aan de Firma S. E. L. Maduro & Sons betuigen wij onzen hartelijken dank voor het ons toegezonden vaarprogram van de Red „D"-line. Jammer, dat het drukfoutenduiveltje zich aan een onnauwkeurigheid heeft schuldig gemaakt aangaande den dienst Curaçao–Maracaibo. Dit is echter slechts een kleine ontsiering van het paardengebit, waaraan ook de firma niets kan veranderen en die wij daarom wel meenden te mo gen opmerken.

Zulia.

Deze steamer, die volgens mededeeling van het agentschap, eerst den 6en Januari van New-York is vertrokken, zal a. s. Woensdag 15 Januari hier arriveeren. De boot gaat niet naar Maracaibo, (de Merida heeft de reis voor haar gemaakt) doch keert a. s. Vrijdag 17 Jan. van hier naar New York terug.

Bonairiaansch Jacht.

Woensdagavond kwam het jacht „Fedalma", vóór eenigen tijd door koopleden van Bonaire in Amerika aangekocht, onze haven binnen. De reis van de States naar Bonaire [illegible]

Geruchten, waarvan wij geen bevesting konden krijgen, houden in, dat de „Leila" zich uit gouvernementsdienst wil losmaken om zoo de baan vrij te laten voor de „Fedalma."

Kotter-Onderzeeër.

Woensdagmiddag is de kotter „Luna" beoosten Vianen, ongeveer 2 mijl van de haven, gestrand. Op het noodsein stoomde de motorboot met den loods naar buiten. Toen de kotter zijn ballast had uitgeworpen, kon hij na 2½ uur door de motorboot van het strand worden afgetrokken en met behulp van een visschersboot vlotgesleept. Men trachtte nu het schip, waarvan een plank aan den bodem stukgeslagen was en dat vol water begon te loopen, veilig naar de haven op te brengen. Onbegrijpelijk bleven de drie opvarenden aan boord. Op 200 Meter afstand van de haven sloeg de volgeloopen kotter om en bleef drijven, half in zinkenden toestand; één man werd uit zee op gepikt door de „Gloria", terwijl de andere twee de onvoorzichtigheid doorzetten en boven op het omgekeerde schip bleven zitten.

In dien toestand werd de kotter-onderzeeër binnengesleept en naar het Waaigat overgebracht onder toeloop van een groote menigte nieuwsgierigen.

Officieele berichten.

Aan Mej. E. Smit, onderwijzeres 3e klasse aan de Wilhelminaschool alhier, is op grond van tien jaren onafgebroken dienst in de kolonie een jaar verlof verleend.

Aan Mej. Sumilda D. Roos, onderwijzeres in de nuttige handwerken aan de openbare school te Oranjestad op Aruba, thans met verlof alhier, is drie maanden verlofsverlenging verleend om zich hier voor het examen voor de akte nuttige handwerken verder voor te bereiden.

De tijd. derde kommiesen tweede klasse alhier E. Rosario en P. H. Lamping zijn definitief als zoodanig benoemd.

Aan den Gouvernements-geneeskundige van St. Eustatius J. Morgan Griffith is veertien dagen verlof verleend.

De kommies-verificateur tweede klasse E. A. Römer is tijdelijk belast met de betrekking van Verificateur der invoerrechten en accijnsen tweede klasse, en de kommies eerste klasse H. G. Quast tijdelijk met die van kommies-verificateur tweede klasse.

Mej. A. E. Bannion is benoemd tot tijdelijk onderwijzeres 4de klasse in de kolonie Curaçao, en werkzaam gesteld aan de Wilhelminaschool alhier voor het onderwijs in de voorbereidende of fröbelklasse.

Mej. S. E. Schotborgh is tijdelijk benoemd tot kweekelinge bij de voorbereidende of fröbelklasse der Wilhelmina school alhier.

Mej. Annie Scholtens, onderwijzeres [illegible] van hare werkzaamstelling aan de Hendrikschool en werkzaam gesteld aan de Wilhelminaschool.

Mevr. J. A. C. van Rouveroy van Nieuwaal, in het bezit van eene akte van bekwaamheid als onderwijzeres, voor Fransch, nuttige en fraaie handwerken, is tijdelijk werkzaam gesteld als onderwijzeres 2de klasse aan de Hendrikschool alhier.

Mej. J. C. Statius Muller, in het bezit van de akte van bekwaamheid als onderwijzeres 3de klasse, is tijdelijk werkzaam gesteld aan de Wilhelminaschool alhier.

De kommies eerste klasse N. V. van Meeteren is belast met de betrekking van deurwaarder der belastingen alhier.

De tweede kommies tweede klasse op Aruba D. Davelaar is bevorderd tot eerste kommies tweede klasse.

De heer C. Gorsira is herbenoemd als lid van de commissie van administratie over de gevangenissen alhier.

Aan den R. K. Geestelijke van den 2n rang P. J. H. Verriet is tot verder herstel van gezondheid drie maanden verlofsverlenging verleend.

Aan den tweede kommies tweede klasse C. M. Nuboer op Bonaire is tot herstel van gezondheid twee weken verlof verleend.

De onderwijzer 1e klasse H. J. Vooren is aangewezen om het hoofd der Hendrikschool, en Mevr. J. S. G. Haayen-Spit, onderwijzeres 1e klasse, om het hoofd der Wilhelminaschool te vervangen.

Aan den seinwachter op het Waterfort C. J. van der Gen is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend, en Leonard Dam is tijdelijk belast met die betrekking.

Aan den agent van politie tweede klasse op Bonaire H. Braafhart is tot verder herstel van gezondheid twee weken verlofsverlenging verleend.

De 1ste commies Ph. F. Gorsira is op zijn verzoek eervol ontheven van de waarneming der betrekking van hulpambtenaar van den burgerlijken stand in het stadsdistrict op Curaçao en de 2de klerk G. J. Ferguson is tijdelijk daarmede belast.

Aan den Gezaghebber van St. Martin N. G., A. J. C. Brouwer, is tot verder herstel van gezondheid drie maanden verlofsverlenging verleend.

Steuncomité tijdens de griepepidemie.

Wij ontvingen van het Comité, dat zich samengesteld heeft met het doel tot verstrekken van versterkende middelen aan de behoeftige griepelijders gedurende de laatste epidemie die alhier geheerscht heeft, een Extract van de Rekening en Verantwoording van ingezamelde liefdegaven, met de daarbij behoorende Staat aantoonende de uitdeeling der voedingsmiddelen, welke stukken aangeboden zijn aan de personen die tot dit doel hebben bijgedragen, en gedeponeerd zullen worden ten kantore van den Openbaren Gezondheidsdienst ter inzage van andere belanghebbenden.

Tot onzen spijt laat de plaatsruimte in ons blad deze week niet toe, beide extracten op te nemen; reden waarom wij thans alleen de Rekening en Verantwoording vermelden. De volgende week zullen wij dan aan den Staat etc. een plaats in ons blad inruimen.

EXTRACT

Rekening en Verantwoording aangeboden aan de Bijdragers door de Commissie in zake de uitdeeling van versterkende middelen aan behoeftige Griepelijders gedurende de laatste epidemie die alhier geheerscht heeft.

	Ontvangsten.	Uitgaven.
LIEFDEGAVEN.		
Contanten	fl 2610,00	
14 schapen, 2 zakken houtskolen, 1 zak en 400 limoenen.		
UITGAVEN.		
Houtskolen.		fl 24,00
Melk en Maizena.		„ 534,60
Vleesch.		„ 539,06
Havermeel en suiker.		„ 300,85
Erwten.		„ 234,68
Limoenen.		
Vervoerkosten naar de buitendistricten en in de stad.		„ 5,00
Diversen.		„ 61,20
		„ 36,25
		fl 1735,64
Saldo belegd bij de Maduro's Bank en beschikbaar gesteld ter voorziening in de behoefte van armé patiënten, ingevolge beslissing door Dr. Waterman.		fl 874,36
	fl 2610,00	fl 2610,00

Willemstad, Curaçao, 10 Januari, 1919.

De Commissie,
N. Waterman,
Ed. S. Lansberg,
C. S. Gorsira JPEz.,
Edwin Senior.

Scheepvaart van Curaçao.

Wederom geven wij dit jaar voor onze lezers een overzicht van de scheepvaart in onze haven gedurende de afgeloopen 12 maanden. De gegevens daartoe werden ons welwillend verstrekt in officieele mededeelingen, waarvoor wij bij dezen onzen hartelijken dank uiten.

Gelijk men uit de cijfers kan opmaken, heeft onze scheepvaart nog meer dan vorige jaren onder de tijdsomstandigheden geleden. Naast den onbeperkten duikbootoorlog, die reeds gedurende 1917 zijn invloed deed gelden, kwam thans het ingrijpen van Amerika, dat beslag legde op een gedeelte der Hollandsche koopvaardijvloot en het aan de K. W. I. M. niet gemakkelijk maakte. Direct contact met Holland hebben wij dit jaar niet gehad, [illegible] later eind Januari onder stoom zou gaan, ligt nog in Amsterdam vastgemeerd. De „Red D" line [illegible] maanden lang ongeregeld en moesten omreden het duikboot- en mijnengevaar aan de Amerikaansche kust lange omwegen maken, wat het aantal reizen deed inkrimpen. De Italiaansche „La Veloce", waarvan in '17 geen vertegenwoordiger verscheen, hield dit jaar evenmin aan deze houding vast. De „Compañia Transatlantica" zond [illegible] maandelijks een harer steamers; van 12 Mei tot 8 Juli en van 16 Aug. tot 8 November zagen wij de rood-gele vlag niet wapperen in onze haven.

Van deze maatschappij kwamen dit jaar hier aan; de „Buenos Aires" drie maal, n. l. 23 Jan., 16 April en 12 Mei; de „Alfonso XIII één maal op 30 Jan; de „Montserrat" op 16 Febr; de „P. de Satrustegui" 2 maal; 8 Juli en 8 Nov.; de „Legazpi 2 maal; 24 Juli en 18 Nov.; de „Manuel Calvo" een maal n. l. 4 Aug. en de „Montevideo" twee maal op 16 Aug. en 5 Dec.

De K. W. I. M. booten hebben dit jaar zeer langen tijd gastvrijheid genoten, toen hun een gedwongen non-activiteit werd aangezegd. De „Vulcanus" lag hier stil van 20 Jan. tot 25 Mei, toen de reis naar Argentinië kon worden aanvaard, vanwaar het schip den 28sten Juli terugkwam. Na eenigen tijd wachten kon het naar New York vertrekken, kwam op 22 Oct. terug voor de route naar Suriname, vanwaar het op 6 Nov. opnieuw onze haven aandeed. Thans is de steamer nog niet van New-York teruggekeerd.

De „Juno", die den 7en Januari van Jamaica kwam, kreeg eerst verlof om te vertrekken naar New-York op Zondag 2 Juni. Sindsdien deed deze Hollander nog vier maal onze haven aan op de heen en weer reis New-York-Suriname.

De „Oranje Nassau," die den 30sten Jan. naar New York vertrok, kwam half Maart hier terug, moest tot 6 April wachten voor zijn reis naar Suriname, vanwaar de steamer den 27en April arriveerde om eerst den 15en Juni de route naar New York te vervolgen. Sindsdien zagen wij het schip vier maal in onze haven terug.

Van de andere K. W. I. M. booten hebben wij in Jan. voor het laatst gezien de „Prins Frederik Hendrik," in Februari de „Prins der Nederlanden" en de „Prins Willem I."

De „Neptunus" van de Kon. Ned. St. Mij stevende begin Januari naar New York.

De Curaçaosche Petroleum Maatschappij wist geregeld haar beide sleepbooten „Samson" en „Don Alberto" in de vaart te houden naar Maracaibo en terug. Eenstgenoemde is enkele maanden weg geweest om in Gulfport den nieuwen grooten lichter „Puerto Cabello" te halen, terwijl een treurig ongeluk den „Don Alberto" voor goed uit de vaart heeft gebracht. Thans is daar het wachten op sleepbooten uit Ned. Oost-Indië.

Verder hebben wij enkele Noorsche en Deensche kolen— of ertsschepen begroet in de „Fagersand," die vier maal Curaçao aandeed, het laatst op 2 Aug; de „Stavangeren" twee maal; de „Fair Oaks" twee maal; de „Gulfaxe" één maal; de „W. Colding „één maal; de „Eika" één maal, de „Cratheus" vier maal, het laatst den 30sten Juni; de „Harriet" één maal en de „Paris" twee maal.

De „American" van de „N.-York & New-Orleans St. Co" bezocht onze haven zeven maal, het laatst den 15en September. Van dezelfde maatschappij kwam de „S. Christina" den 20en November hier in plaats van de aangekondigde „Santa Flavia."

Van deze beide voer de „American" onder Engelsche, de „S. Christina" onder Amerikaansche vlag.

De „Guarico" van de nieuwe „Compania Anonima Venesolana de Navegacion" wierp vijf maal het anker uit in onze haven. Het lange verblijf in Colon was oorzaak, dat de steamer van 25 Juni tot 20 Nov. niet verscheen.

Vermelden wij verder nog het driewerf bezoek van de „Mimer" in dienst van de „Red D" line van New York en terug in Maart, April en Mei; de „Gogsjo" die twee maal verscheen in het begin des jaars, de Engelsche „Russian Prince" eind Januari met olie, de Fransche „Whitesborne" in April; de „Chira" twee maal in October en de „Lake Gormania" eind December, dan gelooven wij een volledige lijst vermeld te hebben van de stoombooten, die dit jaar onze uitgediepte en verbreede haven bezochten.

Wanneer wij nu de verschillende nationaliteitsvlaggen nagaan, dan merken wij op, dat we dit jaar de kleurdoeken mochten begroeten van Holland, Amerika, Engeland, Spanje, Noorwegen, Denemarken, Venezuela en Frankrijk.

Hieronder volgt nu een overzicht van onze scheepvaart gedurende dit jaar, in maanden afgedeeld:

	ZEILSCHEPEN.			STOOMSCHEPEN.					
	Aantal	*Bruto M³*	*Netto M³*	*Aantal.*	*Bruto M³*	*Netto M³*	TOTAAL	*Bruto M³*	*Netto M³*
Jan.	141	17,147	15,811	33	174,795	107,967	174	191,942	123,778
Feb.	140	21,197	19,082	18	70,465	43,616	158	91,662	62,698
Maart	147	22,152	19,863	18	71,586	43,599	165	93,738	63,462
April	128	16,543	14,959	18	65,698	46,540	146	82,241	61,499
Mei	120	20,442	17,889	23	99,645	61,645	143	120,087	79,534
Juni	110	16,986	15,184	18	58,038	35,344	128	75,024	50,528
Juli	117	16,703	14,925	20	101,665	65,063	137	118,368	79,988
Aug.	130	17,543	15,965	22	123,355	75,031	152	140,898	90,996
Sept.	130	17,175	15,567	21	74,090	45,521	151	91,265	61,088
Oct.	123	16,110	14,740	18	70,931	46,151	141	87,041	60,891
Nov.	94	15,489	13,901	23	117,958	69,639	117	133,447	83,540
Dec.	117	20,650	20,450	16	68,705	40,637	133	89,355	61,087
Totaal	1497	218,137	193,336	248	1,096,931	680,753	1745	1,315,068	879,089

Wat de geheele vaart aangaat, zijn wij bij het vorige jaar, wat reeds slap was, achteruitgegaan. De oorlog gaf gevoelige klappen aan onze cijfers, zóó zelfs, dat wij tot 1902 moeten teruggaan om geringere cijfers in de bruto-tonnemaat aan te treffen, gelijk uit onderstaand lijstje blijkt.

Wij merken hier op, dat van 1902—1909 er nog geen officiëele splitsing werd gemaakt in stoom- en zeilschepen, zoodat wij niet kunnen nagaan, of het getal stoomschepen, wat thans 248 bedraagt, in die periode misschien ook nog werd overtroffen.

Het aantal vaartuigen gedurende 1902—1918 in de haven van Curaçao binnengevallen met hun tonnemaat bedroeg:

1902	aantal sch.	1434	inh. bruto	1.183.294 M³	1906	„	„	1474	„ „	1.717.856 M³
1903	„	„ 1567	„	„ 1.364.746 M³	1907	„	„	1576	„ „	1.576.986 M³
1904	„	„ 1367	„	„ 1.660.367 M³	1908	„	„	1657	„ „	1.176.744 M³
1905	„	„ 1344	„	„ 1.672.591 M³	1909	„	„	1619	„ „	2.177.058 M³

Jaar	SS.	Bruto M³	Netto M³	Zeilschepen	Bruto M³	Netto M³	Totaal	Bruto M³	Netto M³
1910	334	2243516	1427042	1254	133134	121547	1588	2376650	1548589
1911	363	2407855	1509178	1175	127127	117467	1538	2534982	1626645
1912	410	2593499	1652281	1018	119661	109446	1428	2713160	1761677
1913	415	2829601	1769477	1071	122384	111528	1486	2951985	1881005
1914	383	2697972	1683465	1068	125078	114184	1451	2823050	1797649
1915	333	2111083	1319750	1024	128590	118355	1357	2239673	1438105
1916	314	1992645	1231790	1325	155503	143834	1639	2148148	1375624
1917	317	1653324	1030114	1505	186610	169830	1822	1839934	1199944

Dit jaar kwamen er dus 69 stoomschepen minder binnen dan in 1917, 135 minder dan in het eerste oorlogsjaar 1914 en 167 minder dan in 1913, het laatste normale jaar. Opvallend is ook, dat in Januari 33 steamers en in December 16, dus nog niet de helft binnenkwamen.

De Zeilvaart was dit jaar weer zeer gunstig. Hoewel het aantal zeilers 8 minder was dan in 1917, (1497 tegen 1505) overtreft de tonnemaat die van het vorig jaar met een 32.000 bruto ton. Sinds 1912 is daarin steeds een verhooging waar te nemen en 1918 bracht de dubbele tonnenmaat binnen van 1912.

Wij laten thans een overzicht volgen van de binnengeloopen en uitgeklaarde zeilschepen met de plaatsen, vanwaar zij kwamen of waarnaar zij vertrokken.

In 1918 zijn binnengeloopen van

	Jan.	Feb.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Totaal
Antigua								1					1
Aruba	26	25	19	21	14	8	9	12	17	18	12	10	191
Barahona									1				1
Barbados	1	1	1	1	2		4	4	3	4	1	1	23
Bonaire	53	46	52	39	26	36	36	39	36	32	29	26	451
Bovenw. Eil.	1	1	1	1		1	3	1	3	1	1	2	16
Cartagena	1	1			1			1			1		5
Carupano	4	1	1	1	6	3	1	2	1	1			21
Cuba	1				4	2	2	1	2	1			13
Cumana		1				1							2
Dominica					1								1
Guadeloupe		1									1	2	4
Guanta	1	1	1										3
Gulfport												1	1
Haiti						1							1
La Guayra	8	9	8	12	11	10	5	6	7	6	3	4	89
La Piragua								1					1
La V. de Coro	8	8	10	8	13	10	10	9	10	10	11	7	114
Maracaibo	19	17	31	22	14	9	15	14	18	20	16	31	236
Margarita		1			1								2
Martinique	2					3	1				2	3	11
Norfolk		1											1
Pampatar						1		3	2	1			7
Paramaribo								1					1
Pto Barrios												1	1
Pto Cabello	11	10	17	15	10	18	17	19	21	20	11	14	178
Pto Colombia	1	1			2		2			3	1	1	11
Pto Plata	1												1
Pto Rico			1	2	2	4	2	2	1	1		2	17
Pto Sucre					2	2	2	3		1			10
Rio Hacha	1	2	1	2	1	5	6	5	3	3	2	2	33
S. Andrew Flo						1							1
S. Domingo		2		2	2		1	1	1		1	1	11
S. Kitts												1	[illegible]
S. Lucia			1		3			2					7
S. Thomas			1		1								2
Trinidad			2		1		1	1	1		1	1	8
Tucacas				2	1				3	1		3	[illegible]
Zee	2	1			2			1				4	10
de Kust											1		1
Totaal	141	140	147	128	120	110	117	130	130	123	94	117	1497

Van	Bonaire	kwamen binnen	451	schepen;	d. i.	96	minder	dan in	1917
„	Maracaibo	„ „	236	„	„	89	meer	„ „	„
„	Aruba	„ „	191	„	„	162	minder	„ „	„
„	Pto Cabello	„ „	178	„	„	106	meer	„ „	„
„	La Vela de Coro	„ „	114	„	„	45	minder	„ „	„

In 1918 zijn uitgezeild naar

	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Totaal
Aruba	26	27	20	20	15	12	15	13	21	18	14	18	219
Barahona									1				1
Baranquilla					1			1					2
Barbados	2	1	2	3	12	5	8	7	7	1	3	2	53
Bonaire	50	42	57	36	32	36	36	41	40	32	33	33	468
Bovenw. Eil.	1	1		1	1	2	1	1	2	1	1	1	13
Cartagena		1		1									2
Carupano	2				1	1							4
Colon	1												1
Cuba	1	1	4	2	3	5	2	4	2	1			25
Cumana					1								1
Grenada			1		1								2
Guadeloupe										2	4		6
Gulfport												1	1
Jamaica						1							1
La Guayra	1	6	7	11	9	5	7	7	8	5	1	2	69
La Vela de Coro	12	15	14	14	18	11	10	11	12	13	13	13	156
Maracaibo	29	30	29	29	11	12	11	7	18	17	17	23	233
Martinique				1						3	2	5	11
Mexico												1	1
New-York							1						1
Pampatar			1					1		1			3
Pto Cabello	11	14	18	11	10	11	19	19	17	16	12	8	166
Pto Colombia				1					1	1	1		4
Pto Rico	1		2	2	2	2	1	3		1	1		15
Pto Sucre			1	1	1	2	5	2	1	3			16
Rio Hacha	1	2		1	6	5	9	4	3	3	1		35
Sanchez							1	1					2
S. Domingo	1	1		1		1				1		2	7
Trinidad										3			3
Tucacas											1		1
Zee	1	1											2
Totaal	140	142	156	125	124	111	126	122	133	122	104	109	1524

Naar Bonaire zeilden uit 468 schepen, terwijl er 451 schepen binnenkwamen. Daaruit blijkt dat bijna 30 % van de geheele zeilvaart op Bonaire was aangewezen (919 van de 3021). Van 38 verschillende havens kwamen zeilers binnen, terwijl ze naar 31 verscheidene vertrokken.

In 1917 werd aan loodsgelden ontvangen f 30,855,69⁵ voor 1029 binnenloodsingen; in 1918 f 27,197,75 voor 1207 gepresenteerde loodsrekeningen, terwijl de raming f 60,000 is geweest.

Zijn deze scheepvaartinkomsten niet te vergrooten? Zeker, door de loodsgelden te verhoogen en artikel 7, A en B (P. B. 1918 No. 24) te veranderen, volgens hetwelk een zeilschip van b. v. 1800 ton, waaraan de loodsen een harden kluif hebben, evenveel afschuift als een klein steamertje beneden de 400 ton, waaraan zij geen moeite besteden.

Wordt hier betaald overeenkomstig het werk?

Wij koesteren de vaste overtuiging, dat 1918 het laatste slappe jaar is geweest en dat met 1919 een periode van steeds grooteren bloei der scheepvaart is ingetreden.

Bestaat de censuur nog?

Uit Amerika verzonden brieven en kaarten komen hier nog steeds geopend of bestempeld met 't „passed by censor" aan, ofschoon dit voor 'n zestal weken niet zoo algemeen gebeurde. De Hollandsche post, in Engeland gecensureerd, heeft het vrije doorgangsrecht nog niet herkregen. Deze week lazen wij een Engelsch telegram, dat het censordepartement van Marine voorgoed was gesloten. Gaat de post nu vrij door?

In een brief aan de „Times" waarschuwde Lord Nortcliffe onlangs nog tegen afschaffing van de censuur op handelstelegrammen. Duitschland heeft gedurende den oorlog een zeer uitgebreide organisatie voor zijn overzeeschen handel voorbereid. Indien wij afzien van de censuur op de telegrammen over de onderzeesche kabels verzonden, zullen die kabels onmiddellijk overvoerd worden met een stroom van Duitsche handelstelegrammen, die bij name door onzijdige handelshuizen gezonden zullen worden, met het gevolg, dat de Duitsche plannen snel tot uitvoering komen en de onze vertraagd, misschien verstoord worden. Ik hoor al van verslapping van de censuur, van spoedig afvoeren van zekere huizen van de zwarte lijst, van verzuchting, dat er niet meer met wantrouwen overal gewaakt zal behoeven te worden. Het is veel te vroeg voor zulk een geestesgesteldheid. De noodzakelijkheid van het meest nauwkeurig onderzoek van alle handelstelegrammen is grooter dan ooit.

Wij hopen dat deze stem zal blijven die van een roepende in de woestijn.